

[Kristen Amby.]

gennemsnittet for alle under eet. Men det er dog gjort ret usandsynligt; og i alt fald er det sådan, at efter de tal, man må regne med på grundlag af det sidste valg, vil selv det parti, der når nærmest til overrepræsentation, ikke kunne få en sådan. Det mangler vel godt og vel et kredsmandat i, at en sådan situation kan opstå.

Men bortset herfra er der andre ændringer, og det synes de, der har været så kritiske, slet ikke at have været opmærksom på. Der er et argument, der altid, når det er fremført af forstandige folk, har gjort et vist indtryk på mig. Det er dette, at det enkelte menneske, der har sine medborgeres tillid, skal have mulighed for at blive valgt. Det har jeg altid lyttet til, men når det fremføres i denne sammenhæng af en avis, lader det mig kold, for de pågældende har overhovedet ikke sat sig ind i den valglov, vi har, og heller ikke i det valglovsforslag, der foreligger.

Sandheden er den — og jeg tror, indenrigsministeren sagde det allerede ved fremsættelsen —, at det vil blive lettere for det enkelte menneske — ligegyldigt om det er en personlighed eller det ikke er en personlighed, men et menneske, som har sine medmenneskers tillid — at blive valgt nu, end det er efter den gældende valglov.

Må jeg illustrere det med et par tal, for det kan måske være ret nyttigt. Efter den gamle valglov kunne en enkelt person i en af kredsene her i København, iøvrigt vestre storkreds, have op til 13 942 stemmer uden at blive valgt. Men vi, der kaldes valggeometrikere med et hånligt tonefald, har lavet en valggeometri — for vi er nødt til, når der tales om forholdstalsvalg, at bruge tal, og man kan lige så godt kalde det geometri —, der viser, at det både for enkeltpersoner og for partier vil være lettere at blive kredsvalgt nu, end det var før. Med den gældende valglovs valggeometri ville socialdemokraterne i vestre storkreds få 5 kredsvalgt, de konservative 3, og hverken det radikale venstre, venstre, retsforbundet eller kommunisterne ville få nogen. De to sidste partier har det største stemmeantal, henholdsvis 12 103 og 12 942. Med den valggeometri, vi har lavet nu, vil disse små partier, selv de mindste, få et kredsmandat.

Mon man egentlig ikke, når man deltager i en offentlig debat, selvom man kan skrive uden ansvar, burde føle så meget ansvar

overfor tal, at man sagde dette offentligt, før man begynder at kritisere, som man har gjort. Efter det nu foreliggende valglovsforslag får socialdemokraterne kun 4 og de konservative 2 kredsmandater, og de 2 sidste kredsmandater afgives til henholdsvis retsforbundet og kommunisterne. Altså den uret, som her findes i den nugældende valglov, gøres god igen i valglovsforslaget.

Men det, der her gælder partierne, gælder også personerne. Jeg sagde, at det gør et vist indtryk på mig, når det er anstændige og ansvarlige mennesker, der taler om, at det enkelte individ, der har sine medborgeres tillid, skal have mulighed for at blive valgt. Men det er heller ikke vanskeligt for et menneske i Jylland. Visse steder vil det formodentlig efter den nuværende valggeometri ligge således, at et enkelt menneske i et amt derovre kan komme med 25—30 stillere — det skal der altså til, før personen overhovedet kan blive valgt —, og der kan være adskilligt under 10 000 stemmer, men det kan være nok til, at han bliver valgt. Her i København kan vel godt 12 000 stemmer vælge ham, og jeg ved såmænd ikke, hvad man vil mere.

Alt dette forbiiser man og kaster sig over, at der er en vis spærring. Vi var heller ikke færdige med vore drøftelser om 4 pct.-reglen, som jeg indrømmer ganske åbent, at jeg stod bagved, og som jeg vil forsvare. Nu siger man: ethvert parti, der har kredsmandater — og det bliver altså meget lettere for småpartier nu at få kredsmandater, man kan egentlig ikke tænke sig noget parti med nogen videre tilslutning i befolkningen, uden at det et eller andet sted vil kunne få et kredsmandat —, får uden videre tillægsmandat, selvom det kun har det dobbelte af 12 000 stemmer. Altså kan et parti, der har 24 000 stemmer og ikke mere, d. v. s. godt og vel det dobbelte af, hvad der skal til for at blive anmeldt, få et tillægsmandat, hvis det et sted har et kredsmandat.

Dernæst siger valgloven, at hvis man ganske vist ikke kan få et kredsmandat, men alligevel har sine stemmer således fordelt, at man i hvert af de tre hovedområder har så mange stemmer, som der i gennemsnit skal til for et kredsmandat i de pågældende områder, får man også et tillægsmandat, uanset at man ikke nogen steder kan samle megen, skal vi sige stedlig tillid om partiet; man får alligevel del i tillægsmandaterne. Hvis det endelig skulle glippe, fordi stem-